

Kovo 28 d. paskelbta, kad po 11 val. trukusių tarpinstitucinių Europos Parlamento, ES Tarybos ir Europos Komisijos derybų pasiektas politinis susitarimas dėl Europos Sąjungos ir jos valstybių narių apsaugos nuo trečiųjų šalių ekonominės prievartos (angl. EU Anti-coercion instrument).

2021 m. gruodžio mėn. Europos Komisija pasiūlė sukurti naują priemonę, skirtą kovai su trečiųjų šalių ekonominiu spaudimu. Šis pasiūlymas pateiktas būtent tada, kai Kinijos ekonominė prievarta prieš Lietuvos eksportuotojus pasiekė maksimumą, todėl Lietuvos patirtis tapo gyvu pavyzdžiu visoms ES šalims diskutuojant apie naujo teisės akto reikalingumą.

Šio ES teisės akto tikslas – apsaugoti ES ir jos valstybių narių interesus, suteikiant ES galimybę reaguoti į trečiųjų šalių ekonominę prievartą. Šiuo instrumentu pirmiausiai siekiama atgrasyti trečiąsias šalis nuo ekonominės prievartos arba nutraukti tokią prievartą, jei ji jau pradėta. Kovos su prievarta priemonė sukurta siekiant sumažinti eskalavimą ir paskatinti nutraukti konkrečias prievartos priemones per dialogą, tačiau ES taip pat turės teisę taikyti atsakomąsias priemones, kai nėra kito būdo kovoti su ekonominiu bauginimu.

Užsienio reikalų ministras G. Landsbergis, sveikindamas ES tarpinstitucinį susitarimą pabrėžė, kad ES tapo stipresnė sutarus dėl gyvybiškai svarbios priemonės siekiant atgrasyti nuo ekonominio bauginimo ir ginti ES interesus: [“ES turės instrumentą, leidžiantį sustabdyti diktatorius, kurie ES atžvilgiu taiko neoficialias sankcijas. Lietuva, pasipriešinusi Kinijos specialiajai prekybos operacijai, paspartino ES teisėkūros procesą.”](#)

Šiandien pasiektas preliminarus tarpinstitucinis susitarimas leis ES teisės aktų leidėjams per artimiausius mėnesius baigti teisėkūros procesą, o Europos Parlamentas ir Taryba turės formaliai patvirtinti naująjį reglamentą, kad jis įsigaliotų.

